

Ministri školstva a ministri životného prostredia o Životnom prostredí pre Európu

Naša vízia do budúcnosti je víziou regiónu, ktorý zahŕňa základné hodnoty solidarity, rovnosti a vzájomného rešpektovania medzi ľuďmi, krajinami a generáciami. Pre tento región je charakteristický trvalo udržateľný rozvoj, vrátane zabezpečenia ekonomickej životaschopnosti, spravodlivosti, sociálnej súdržnosti, ochrany životného prostredia a udržateľného riadenia prírodných zdrojov za účelom uspokojenia potrieb súčasnej generácie bez ohrozenia možností budúcich generácií uspokojiť svoje vlastné potreby.

Vzdelávanie okrem toho, že je jedným z ľudských práv, je predpokladom dosiahnutia trvalo udržateľného rozvoja a dôležitým nástrojom účinného riadenia, zdôvodneného rozhodovania a rozvoja demokracie. Výchova k trvalo udržateľnému rozvoju môže tak pomôcť premeniť našu víziu na realitu. Výchova k trvalo udržateľnému rozvoju rozvíja a posilňuje schopnosť jednotlivcov, skupín, komunit, organizácií a krajín vykonávať vlastné rozhodnutia a voľby v prospech trvalo udržateľného rozvoja.

Stratégia EHK OSN pre výchovu k trvalo udržateľnému rozvoju, prijatá na zasadnutí vysokej úrovne vo Vilniuse 17. - 18. marca 2005

Ministri školstva a ministri životného prostredia členských krajín regiónu Európskej hospodárskej komisie OSN sa stretli po prvýkrát v histórii procesu **Životné prostredie pre Európu** na siestej ministerskej konferencii v Belehrade v dňoch 10. - 12. októbra 2007.

V spoločnom stanovisku prítomní ministri:

- potvrdzujú predošlé záväzky prijaté na stretnutí na vysokej úrovni vo Vilniuse, konanom v marci 2005, v súvislosti s tam prijatou **EHK Stratégiou pre výchovu k trvalo udržateľnému rozvoju** (pozri prílohu na s. 1 - 4);

- vítajú prijatie stratégie a zdôrazňujú dôležitosť vzdelávania k TUR pre ďalšiu budúcnosť spoločnosti; vzdelávanie k TUR vnímajú ako dôležitý nástroj k dosiahnutiu vízie, ktorá bola vo Vilniuse nastolená;

- zdôrazňujú, že spolupráca sektora školstva a sektora životného prostredia významne napomohla k implementácii stratégie vzdelávania v rokoch

2005 - 2007 a oceňujú aj vklad mimovládneho sektora do implementácie tejto stratégie;

- pripomínajú, že ide o proces úzko zviazaný s ďalšími procesmi v tejto oblasti, menovite ide o proces súvisiaci najmä so svetovým samitom konaným v roku 2002 v Johannesburgu a aktivitami OSN, konkrétne s Dekádou OSN pre vzdelávanie k TUR 2005 - 2014;

- zdôrazňujú, že ide

o proces založený na partnerstve všetkých partnerov na lokálnej, regionálnej, národnej, ako aj medzinárodnej úrovni, tiež so zapojením podnikateľskej sféry, mládeže a médií;

- uvedomujú si aj potreby niektorých menej rozvinutých krajín regiónu v zmysle finančnej podpory.

Preto ministri školstva a životného prostredia:

- silne podporujú pokračovanie doterajšieho procesu a potvrdzujú, že v roku 2010 by mali byť záväzky zo stratégie úplne implementované v členských krajinách EHK regiónu;

- žiadajú vlády o zapojenie sa do ďalšej práce na posilnení národných procesov, vrátane zabezpečenia dostatočných zdrojov pre tieto účely, a zhodli sa na tom, že zabezpečenie dostatočných finančných zdrojov na implementáciu stratégie by malo byť prioritnou úlohou vlád;

- súhlasili s budúcim zameraním implementácie stratégie viac na rozvoj kompetencií, obsahu vzdelávania k TUR, ako aj vzdelávacích pomôcok a materiálov. Implementácia by mala odpovedať na špecifické výzvy tej-ktorej krajiny a mali by byť identifikované spoločné potreby jednotlivých subregiónov;

- prijímajú rozhodnutie o predĺžení mandátu výkonného výboru do roku 2015 a žiadajú ho o vypracovanie pracovného plánu na implementáciu stratégie počas II. fázy, berúc do úvahy výsledky I. fázy implementácie;

- prijímajú rozhodnutie o pravidelnom konaní obdobných konferencií, ktoré vytvárajú platformu pre spoluprácu oboch rezortov, ako aj ďalších partnerov v tomto procese.

stratégie bol v Belehrade ohodnotený ako inovatívny nástroj, ktorý má napomôcť členským krajinám hodnotiť dosiahnutý progres. Spätná väzba poskytnutá 36 z celkových 56 členských krajín regiónu prostredníctvom národných implementačných správ bola zhodnotená ako úspešná prax počas prvej fázy (2005 - 2007) implementácie stratégie. Výsledky analýzy národných správ poukázali na skutočnosť, že krajiny východnej Európy, Kaukazu a centrálnej Ázie pokračujú v budovaní inštitucionálnej kapacity potrebnej pre vzdelávanie k TUR. Krajiny juhovýchodnej Európy sú v počiatočnej fáze implementácie stratégie. Ostatné krajiny deklarujú vo svojich správach významný posun od úzko zameraného environmentálneho vzdelávania ku vzdelávaniu k TUR.

V programe prvého dňa konferencie sa uskutočnila aj panelová diskusia adresujúca problém výroby a spotreby energie, na ktorej zástupcovia oboch rezortov podčiarkli skutočnosť, že zlepšenie životného prostredia a energetickej efektívnosti si vyžaduje základnú transformáciu našich ekonomík a spoločností. V tomto smere hrá vzdelávanie k TUR nezastrupiteľnú úlohu.

Vzdelávanie k TUR tak, ako je uvedené v stratégii, „môže viesť k zmene názorov ľudí, a tak im umožniť urobiť tento svet bezpečnejším, zdravším a prosperujúcejším, zvyšujúc tým kvalitu života. Výchova k trvalo udržateľnému rozvoju môže zabezpečiť kritické myslenie a zvýšenie informovanosti, ako aj rozšírenie možností, a tým umožní vytvoriť nové vízie a koncepcie a vyvinúť nové metódy a nástroje.“

Tento spoločný cieľ sa podarí uskutočniť len za podmienky, že všetci zúčastnení aktéri v procese budú pracovať na partnerskom princípe a vo vzájomnej súčinnosti, vzhľadom na holistický charakter celého konceptu TUR. Naša planéta, naše prostredie a naše deti stoja za to, aby sme urobili všetko, čo je v silách súčasnej generácie k zvratu neudržateľnej expanzie ľudstva smerom k harmonickému životu a koexistencii všetkých foriem života na Zemi.

Mgr. Róbert Korec

Ministerstvo školstva SR, sekcia európskych záležitostí
člen Výkonného výboru EHK k vzdelávaniu k TUR za SR

